

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tlo bez kosti!“

Za oglašavanje plaća se 12 fil po redu, za više puta po pogodbi.

Oglašivači štite se na sretničtvo lista.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom.

rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 20.

Volosko-Opatija, u četvrtak 19. maja 1904.

God. IV.

✣ Eugenij Kumičić.

Zapanjeni, potreseni, poraženi stojimo mi pod dojmom krute i zlokobne vesti: Kumičić umro! . . . Sledilo se srce, ono veliko i blago srce, što je tako milo govorilo duši celoga našega naroda . . . Ode nam i On — ode nam pjesnik hrvatske duše i slava. Porazeni stoje danas Hrvati pred Njegovim preranim grobom — svi Hrvati!

U kolu je i Istra naša. Morala bi biti prva, ali ona ne može još da se snađe od tolika gubitka, jer ona ga je dala, ona, naša Istra rodila je Eugena Kumičića — Istra je odnjihala, odnjegovala svaga Jenija. Koljevku mu prostrla kraj mora, do samoga žala i prvom se njegovu pogledu ukazala sva liepa, sva sjajna. Tađ je On nju tako liepu i tako sjajnu pretočio u svoju dušu — i ona mu ostala, uboga majčica, ostala mu za naviek utišnuta u sreću, u misli, u pameti.

U ono je vrijeme za nju, za našu Istru, malo tko pitao. Odrgnuta, smrvljena, ponižena i uboga, prikazivala se ona oku jadna i nevoljna. Čuo se po koji osamljeni glas, što je vapio za oslobodjenjem, ali taj je glas u riedkim srcima nahodio odziva. U to su još vrijeme srca bila zatvorena ljubavi spram pogažene i nesretne ove zemljice naše.

Na to je došao On — Sisolski genij. Grud je svoju prisionio na izdrte, rođjene hridi i prisluskićvao kucaju drage patnice naše. Razumio je on svu onu neizkazanu tugu njezinu, i nad tolikom biedom proplakalo je ono dobro i veliko srce Njegovo. Na oko mu kanula suza, što ravno protječe iz srca. Podjedno s njom se poput valova svjetla preljeli prvim pogledom u dušu pretočeni čari . . . Bile su to slike „Jasnova“ i „Lučice“ drage — ali se za njima nizale i druge okolne krasote: odrazivala se rajska ljepota našega, istarskoga neba, veličajnost rođenoga mora, velebni mir naših brežuljaka i humova . . .

Sve, sve što je naše, obuhvatalo je Njegovo toplo srce, Njegov duboki pogled, Njegova zanosna, poletna misao . . . I našim je očima razodkrio novi svijet . . . A mi, sirote, poniženi, utučeni, zarazeni tuđjinskim duhom stali smo u čudu i udivljenim okom gledali u to, što se pred nama razodkrivalo. I gledali smo, što do tada nismo nikada vidjeli, a čuli smo, što do tada nismo nikad slušali.

Razumjeli smo pjesmu našeg mora, shvatili smo osmieh našeg neba, u čarlijanju večernjeg povjetarca slušali smo uzdahe našega života, u klisurama gledali smo žive svjedoke naše mladosti. Svemu, svemu dalo je života Njegovo čarobno pero i pred nama je rodna naša gruda sinula u svem svojem velelijeplju. Tolika je pako ljepota taknula naša srca na neizmjeru ljubav spram Istre i Hrvatsva, ta ljepota prikazana onolikom milinom i nježnošću taknula je i vascielo Hrvatsvo, koje je jednim mahom zamilovalo naš rodni kraj, usvojilo naše ideale i za njihovo ostvarenje, pružilo nam pomoćnicu ruku. To je djelo — to je zasluga Eugena Kumičića.

A mi? — Jenio! U času, kad se tvoja divna duša djelila od ovog svijeta, naše su duše pohitale u prošle dane i tamo su Tebe našle, umni i veliki Zemljače naš! U jednom smo mahu proživjeli živote onih stotina Tvojih lica, što si ih Ti za bezsmrtne tvoje radove crpao iz naših sredina. I vidjeli smo nesretnu Jelu, Antonija, sirotu Julku — i tolike druge patnike. I plačuć s njihovih boli, koje su i naše, grlili smo Tvoju rajsku dušu. Taj posljednji cjelov neka Ti bude znak vječne blagodarnosti i harnosti naše za sve, što si za nas uradio, Ti presajna istarska slavo naša!

Jer Ti si nas više nego itko, privezao ovoj grud i sladkoj rieči majke — Ti si u nas, veliki naš pjesniče, razbio neprimodni zanos spram zamamnih tekovina znanja i umjeća naših susjeda, Ti si izčupao iz naših srdaca pogibeljne kliece prekomjernog udivljenja spram onoga, što je tuđje, Ti si nas očuvao domu i doveo na put ljubavi k velikim idealima hrvatsva. I dok ovo pišemo, suza nam se kiđa od srca — ta suza neka Ti je zalogom naše velike ljubavi. Bog će Tebe primiti u svoju slavu, jer si bio dobar čovjek, dobar muž, dobar otac i rodoljub — naša će pako srca čuvati u sebi do vieka Tvoju milu uspomenu!

Jenijo! Ražtužena duša naše nevoljne zemlje, zavičaja Tvoga, nema ništa čim bi se odužila Tebi, svome velikome Sinu. Ona nema ništa do stručka bosiljka, ništa do sitne, mirisne kitice, kakovu je u Tvojem rodištu gojila nezaboravna Jela. Takav stručak polaže danas naša zemlja na Tvoj grob, dok večernji povjetarac iz razboljenih naših srdaca raznosi liepom majskom večeri tih uzdah:

Slava plemenitoj duši Eugena Kumičića! — Mir i pokoj pepelu Tvomu!

Podlistak.

U spomen

Eugeniju Kumičiću (Jeniju Sisolskome.)
† 13. svibnja 1904.

Tvoja knjiga najprva je bila, što mi prave pokazala pute, iz nje mi je ispričala vila Tuga Istre, njene boli ljute.

Da ona je puna žara pjesmu U mom srcu počela da budi, Tu sam našu prvu svetu česmu Rodnog pića, melem moje grudi.

Ti si pao, sustao i klonio Ugašene tvoje mile zjene . . . Bolno zrakom breca smrtno zvono Prati sjenu tvoje uspomenne . . .

. . . S bogom, Jenio, počivaj u miru A vrh tvoje crne grobne uze Strven padam — spustio sam liru S bogom Jenio! . . . ovo moje suze!

Zadar. Rikard Katalinić-Jeršov.

Život i djela Eugena Kumičića.

Eugen Kumičić rodio se je 11. siečnja god. 1850. u čisto hrvatskom gradiću Berseču u Istri na istočnoj obali u kotaru Voloskom.

Kumičićev otac zvao se je Tomo, majka Marija, rođjena Filipaš. Kumičićeva majka, rođjena u berzečkoj župi, u selu kod sv. Mikule, nije znala nego hrvatski. Otac Tomo sin posjednika istoga imena, bio je u svojoj mladosti pomorac, gospodar na tuđoj ladji, trabakulu, a kasnije dao se na trgovinu.

Eugen Kumičić učio je normalku u svojem rodnom mjestu, a u gradu Kastvu položio je izpit, da uzmogne doći na riečku gimnaziju. Tu je također u 12. godini počeo učiti talijanski jezik. Na ovoj je gimnaziji svršio pet razreda, prvi semestar šestoga razreda učio je na talijanskoj gimnaziji u Kopru, drugi semestar na talijanskoj gimnaziji u Zadru, a sedmi i osmi razred na Rieči, gdje je položio izpit zrelosti. Koncem g. 1870. došao je na sveučilište u Prag, gdje je bio jednu godinu, a zatim dvie godine na bečkom sveučilištu. Učio je po-

vjest, zemljopis i filozofiju. Eugen Kumičić već kao gimnazijalčić govorio je, da će učiti hećništvo. To bijaše njegov ideal, njegovu vruću želju, ali se je morao odreći svog ideala. Njegovi su najprije želili, da bude svećenik, a kad su se uvjerili, da on to nikako neće, kazao mu je njegov dobi i plemeniti brat, koji se je za sve brinuo u obitelji kao najbolji otac, neka uči, da bude profesor, a Eugen, da ugoditi otcu i bratu, upisao se je u filozofski fakultet.

Kad je Eugen Kumičić svršio taj fakultet, pošao je u Poreč k nadzorniku srednjih škola, te ga je zamolio, da ga namjesti na kojoj gimnaziji. — Taj nadzornik, svećenik iz Dalacije, sa prezimenom na „id“, bio je strašan talijanac. Upite Kumičića, gdje je svršio gimnaziju, a kad mu je ovaj odgovorio: „Na Rieči“, on, nadzornik, osorno grakne: „Ne trebamo Hrvata!“ Zatim okrene ledja Kumičiću . . .

Malo dana zatim pozvao je čestiti Bakotić, gimnaz. ravnatelj, Kumičića u Spljet. Pokojni Bakotić, spisatelj prekrasne pripoviesti „Raja“, bio je prije profesorom na riečkoj gimnaziji. On je veoma ljubio svojega bivšega učenika Kumičića. Nastavni jezik

bio je tada na spljetskoj gimnaziji talijanski, te je Kumičić morao podučavati tim jezikom logiku i psihologiju i hrvatski jezik u viših razredih. — Iz Spljeta, gdje je službovao jednu godinu, pošao je Kumičić u Zagreb, gdje je odslužio kao jednogodišnji dobrovoljac jednu godinu kod pješake pukovnije br. 53. Zatim je bio dulje vremena u Parizu, pak u Italiji, a onda opet došao u bečko sveučilište, gdje je učio francuski i talijanski jezik, i romanske književnosti kod prof. Mussa-fije. U to je pozvao ga pod puknu — u Bosnu. Najprije bi imenovan tumačem kod brigadnog suda u Banjaluci, a zatim bio je u nekih krećevih, kao i u bitci kod Kjuča, pa opet više mjeseci tumačem kod rečenoga suda. Što je doživio u Bosni, opisao je u svojem djelu „Pod puknom“. Povratio se iz Bosne nakon strašnih tjelesnih i duševnih patnja i stradanja, ojađen i tužan, što je za toliko vremena opet morao prekinuti svoje nauke. Najprije jednu čitavu godinu kao jednogodišnji dobrovoljac, pak onda u Bosnu, a napokon u Toplice, da se lieči od reumatizma . . .

Dne 15. rujna 1879. izdan je Kumičiću dekret, da je dobio mjesto u višoj realci u

Nedavno obitelji koje su nedavno u crkvi Saint Jean Saint Francois u Parizu suprugi Fran. Pred oltarom vjenčao se njihov petnaesti sin. Kad je ta ženitba bila obavljena, stupili su pred svećenika stari suprugi Fran, koji su na taj dan slavili svoj željeni pir. I sina i roditelje blagoslovio je šestnaesti sin supruga Fran, koji je svećenik. Toj svečanosti prisustvovali su izim 16 sinova supruga Fran još 60 njihovih unuka i pravnuka.

II. sastanak slovenskog Sokola u Ljubljani. Dne 16, 17. i 18. srpnja o. g. biti će u bijeloj Ljubljani II. sastanak slovenskog Sokolstva. Na taj sastanak spremaju se sva hrvatska sokolska društva, veliki broj Poljaka, Čeha. Českih sokola doći će na taj sastanak preko jedne hiljade. Ovaj će sastanak biti prava sveslavenska sokolska svečanost.

Novo desetete. Sadašnje note po 10 kruna bit će doskora povučene iz prometa. Već su gotove nove desetete, te će doći u promet netom budu od austro-ugarske banke odobrene.

Velika defraudacija u poštanskoj štationi u Milanu. Ovih dana otkrilo se je kod centralne poštne štatione u Milanu pomanjkanje od 5 milijuna lira. Ministar odredio je reviziju svih poštini štationa. U Italiji krađe se lievo i desno.

Priprava djevojke za udaju. Često se dogodi, da se uda djevojka, koja o kućnom gospodarstvu i poslovanju baš niti pojma nema. To mužkarce najviše odvraća od ženitba. Sada su počele žene to uviđati pak ne u nekih krajevih i uzgoj djevojaka udešava, tako, da imaju prilike naučiti sve što će njim u buduće u kućanstvu rabiti. Nedavno je jedna zaručnica iz vrlo ugledne obitelji kazivala svojim prijateljicam, da mora ići na dugo putovanja. U istinu pak išla je služiti i obavljala je kroz godinu dana najnižu službu, samo da nauči sve što

će njoj kako ženi služiti. Tako je služila kao kuharica, pak kao sluskinja, pak kao sobarica, napokon kao djevojka za djecu. Tako bi morale učiniti sve one djevojke, koje neimaju kod kuće prilike da nauče kućno gospodarstvo. Nema veće nesreće za mužkarca nego ako dobije ženu, koja nezna ništa u kući raditi. Jedna stara poslovica kaže, da kod mužkarca vodi put k ljubavi kroz seludac. Ta je poslovica doduše odviše neestetična i prozaična ali ima nekoliko istine u njoj. Mužkarac može ljubiti svoju ženu neizmjerne, ali ako mu nezna ništa raditi, ako mu nezna ništa pošteno skuhati, ako mu svaki dan pripravi pokvarenu ili slabo pripravnu hranu, kojom si pokrvari seludac, tada će mu prestat i ljubav.

1832/1904.

Oglas.

Kod podpisane obćine imade se popuniti jedno mjesto redara za poreznu obćinu Volosko.

Plaća mjesečnih K. 80 posticipando plativih i pausal za uniformu K. 140 na godinu. Odkaz službe sa jedne i druge strane mjesec dana.

Molitjelji valja, da podnesu svoje molbe vlastoručne pisane na podpisano do 31. maja 1904. sa dokazom, da su navršili 24 godina života, da znadu hrvatski govoriti i pisati, da razumiju njemački po mogućnosti i talijanski.

Glavarstvo obćine
Volosko, 18. maja 1904.

Oglas.

Šest hektolitara dobrog bieloga domaćega vina imade na prodaju kod gospodina Josipa Pošćić-Cirubić u Zadki (Veprinac) br. 54.

Sjedašte se istarske družbe sv. Cirila i Metoda!

„Narodni list“ prodaje se kod:

Ivana Tomašić i Felice Turina u Opatiji; Andra Blečić i Marija pl. Märzthal u Voloskom; Josipa Rubinić u Mešćenimah; Vinka Mavričić u Drugi; Frana Bassan u Lovranu; Antonije Priekić u Iki; Vjekoslava Kinkela u Rukavcu; Dinka Spiničić u Mihotčićih; Frana Ferranda u Matuljih; Ivana Vlah-Vičić u Trinajstičih; Ljudevita Jelusić u Kastvu; Antona Sarbon-Ivančić Sv. Matij; Vladimir Flamin Križičić (Opatija); Franjo Brajan u Srdoči Sv. Križ; Ante Bertosa u Pazinu.

Pojedini broj stoji 6 šilira.

4 para cipela

samo za 5 kruna

prodaje se radi nabave velike množine cipela iz jednoga konkursa, samo kratko vrijeme za tu nisku cijenu i to: 1 par muških cipela, 1 par ženskih cipela za zavezati (Schnürschuh) iz tamno-žute kože, sa jakimi okovanimi podplatima, nadalje 1 par muških, 1 par ženskih modernih cipela, sva 4 para veoma elegantno po najnovijem kroju, samo za K. 5. Kod naručbe dosta je navesti daljinu.

Razaslije se ponzećem: Exportna trgovina cipela

P. Lust, Krakov 8.

Što ne odgovara može se promieniti ili natrag poslati te se novac vraća, radi toga nema nikakove pogibelji.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štjednju od svakoga, te plaća od istoga 4 1/2%, kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štjednju uloženo iznose bez odgovjedi, pridržaje si ipak u osobnih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 društvenoga statuta.

Zajmovo (posuđe) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjernice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poalie podne; u nedelju i blagdana od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Jantžić u Voloskom.

Poblje informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića, Dr. I. Pošćića, Dra. A. Stangera i Dra. M. Trinajstića u Voloskom.

Novčani promet u god. 1903 iznašao je K 2777.868-20 — Uloženo je bilo u posujilnici god. 1903 K 262.576-14

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik: Petar Rubinić.

OGLAS

radi održavanja mjesečnih sajmovi u gradu Kastvu.

Temeljem zaključka ovoga obćinskoga zastupstva u sjednici od dne 21. aprila 1903 toč. 7 imaju se u gradu Kastvu održavati mjesečni sajmovi za kupoprodaju blaga.

Visoko c. kr. Namjestništvo u Trstu, dnevom 2. marda 1904, broj 5948/III ex 1904. odobrilo je u tu svrhu podneseni sajmovni red.

Polag članka II. sajmovnog reda, mjesečni sajmovi blaga, imaju se održavati svakoga 23. (čvadeset i troćeg) od mjeseca svake godine na takozvanim „Obćinskim Sajmištima“ i „pod Vidičkom“ u blizini grada Kastva.

Iznimka za održavanje tih sajmovi, činiti će jedino, ako bi dan 23. mjeseca spao, u dan „Velikog petka“, dan Vazma“ (Uskra), „Duhove“, „Uzašašća Gospodinovog“ ili u dan „Telove“. U takovih slučajevih održavao bi se dotični sajam u mjesecu susjedećega dana naime 24oga. Starodavno držani sajam na dan sv. Jelene, t. j. 22. maja spada ove godine 1904. na blagdan sv. Duha.

Iz ovog razloga, neće se održavati starinakov sajam dne 22. maja o. g. nego pošto je sajmište priredjeno, a zaprieka u ostalom nikakvih više nema, to se uručio i najvećuće javno, da će se

Prvi mjesočni sajam blaga

a letodobno i obćajni sajam sv. Jelene održavati ove godine

na Duhovski ponedeljak, dne 23. maja t. g.

Akoprem su pod člankom XIV. sajmovnog reda propisane pristojbe sajmovne, koje ima svaki vlasnik na sajmište uvedenog blaga, po § 69 obrtnog reda, platiti u obćinsku blagajnu radi pokrivanja troškova za građnju, uzdržavanje i nadzor sajmišta, to se ipak neće kod ovog prvog sajma utjerivati, niti je tko dužan platiti bud koje pristojbe za uvedeno blago na sajmište, osim obćajne pristojbe samo za krmko.

Pošto je ovimi mjesoćnim sajmovi blaga, pružena prigoda, toll domaćim koli stranim vlasnikom blaga, radi kupovine i prodaje takovoga, i jer u blizini nema sličnog sajma i položaja, djelovanje ovih sajmovi biti će od koristi ne malene svim tržišta kastavsko polazećim, te se podpisato nada i stalnošću očekuje, da će se narod znati i hćeti okoristiti ovom blagodat i pogodnostima, predviđenimi u zakonu na gospodarstvom i ekonomičnom polju.

Glavarstvo obćine Kastav,

dne 10. maja 1904.

Načelnik: JELUŠIĆ.

Pijte!

Kapi Spasitelja, koje se mogu zbog svoje djelatnosti nazvati čudotvornima, kod svih bolesti želudca, posjeduju probavu, podavaju tek (apetit) na jesti, proti hemoroidam, matruam, šparavici, otoku slezene i jetara itd. itd. — a djeluju upravo čudotvorno i kod već zastarjelih bolesti.

Nebi smjelo manjkati u nijednoj kući ove glasovite i čudotvorne kapijice.

i boćica samo 60 fl. (30 novć.) a na svakih šest boćica dobije se jedna badava.

Naputak za uporabu ovih kapijica prileži svakoj boćici — a naputke i olijenik na sve bolesti, bilo kod ljudi ili blaga (za krave, konje, volove, svinje itd.) šaljem na zahtjev franco i badava.

Naručbe odpremaj se i na poštom (i to najmanje 6 boćica Kapi Spasitelja) a ostalo prema želji, te treba jednako naručiti kod vlastitka najbolje i najveće ljekarne, a to je Ljekarna „al Redentore“ (k Spasitelju) na Rijeci — stoga naručite samo pod ovom adresom:

Hinko Babić,

ljekarna k Spasitelju (al Redentore).

Rijeka, blizu velike crkve.

Hotel „Liburnia“

VOLOSKO.

Sastoji od 24 elegantno uredjenih soba sa električnom razsvjetom, kupalištem u kući. Slobodan izgled na more.

Restauracija - kavana

providjena je veljki svrježim jelom i pićem. Toči se originalno pilzenako pivo, domaća, hrvatska, istarska i dalmatinska vina.

Poslužba bezprikorna

Cjene vrlo umjerene.

Tiskara V. Tomić i dr. — Opatija.